

av Sissela Nordling Blanco m.fl. (FI)

Kvinnors rätt till skydd från våld och förföljelse

Förslag till riksdagsbeslut

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att garantera en asylprocess där kvinnors särskilda asylskäl beaktas, samt säkerställa papperslösa kvinnors rätt till skydd från våld.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Utlänningslagen förtydligas för att garantera en rättslig praxis där kvinnors asylskäl i sig betraktas som tillräcklig grund för att utfärda permanent uppehållstillstånd vid asylprövning.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Utlänningslagen skrivs om och förtydligas så att övergrepp mot kvinnor som begåtts i samband med flykten från hemlandet eller under tiden som asylsökande eller papperslösa i Sverige, bedöms som tillräckliga skäl för att anse att det råder verkställighetshinder.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Kvinnofridslagen måste ta hänsyn till papperslösa kvinnors särskilda situation och att detta får genomslag i ny lagtext. Kvinnofridslagen ska i fall som handlar om papperslösa migranter ha ett självklart företräde framför Utlänningslagen.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att papperslösa kvinnor som medverkar i brottsutredning ska beviljas tillfälligt uppehållstillstånd (TUT) så länge förundersökning eller domstolsprocess pågår.

Motivering

Avsaknaden av ett genusperspektiv i Migrationsverkets asylprövning gör att asylsökande kvinnor ofta hamnar i papperslöshet trots att asylskäl finns. Det handlar bland annat om att det saknas en medvetenhet kring att kvinnors asylskäl ser annorlunda ut än mäns då de har flytt från förföljelse från närstående personer eller då de utsatts för övergrepp av militär eller av myndigheter i hemlandet. Det kan även handla om att kvinnors motstånd och ställningstaganden mot normer och förtryck ofta inte ses som politisk kamp av migrationsmyndigheterna och därmed som skäl för asyl. Det finns såväl utrednings- som bedömningsrelaterade brister, generella brister liksom brister rörande genusperspektivet.

I UNHCR:s nyligen publicerade rapport *Kvalitet i svensk asylprövning*¹, som kom ut 9 september, framgår till exempel brister avseende samtalsmetodiken (s. 97-99). Frågorna som ställs har sällan ett genusperspektiv och tar inte hänsyn till att normer kring kön och sexualitet påverkar erfarenheter. Likaså blir det många gånger inte tillräckligt utrett vilka kopplingar som kan finnas till politik, religion och de andra konventionsgrunderna (s. 65, samt även s. 114).

Kvinnors ställning och livssituation som är kopplad till att de är just kvinnor måste vägas in i ett asylbeslut. Förföljelse på grund av kön måste börja gälla som ett verkligt asylskäl, så som var tanken när nya utlänningslagen skrevs. Begreppet kvinnors asylskäl innefattar exempelvis flykt undan en manlig förövare i hemlandet, flykt undan hot om könsstympning, flykt undan tvångsgifte och flykt efter övergrepp utförda av militär, polis och andra myndighetsrepresentanter. Det behövs ett förtydligande av denna lag så att den tillämpas i praktiken så att kvinnors asylskäl erkänns.

Papperslösa kvinnor är inte bara på flykt från förföljelse, hot, övergrepp, tortyr eller krig i länderna de flytt ifrån, utan befinner sig även i en ständigt otrygg situation på grund av sin papperslösa status i Sverige. Som papperslös lever du utan möjlighet till skydd eller rättssäkerhet om du skulle bli utsatt för brott. Blir du utsatt för hot, rån, trakasserier, misshandel eller övergrepp har du väldigt liten möjlighet att få skydd och att få dina rättigheter tillgodosedda. Att anmäla ett övergrepp är omöjligt då polisen utgör ett hot om avvisning. Detta innebär även en situation där myndighetspersoner såsom polisen kan vara den parten som begår brott, utan att de kan ställas till svars. Likaså kan det vara arbetsgivare, bostadsuthyrare, anförvanter eller andra som känner till situationen och som misshandlar, hotar, utnyttjar ekonomiskt eller sexuellt med vetskapen om att det inte kan polisanmälas.

Rätten till skydd mot sexuella övergrepp och andra former av könsrelaterat våld ska, enligt t.ex. FN:s kvinnokonvention, tillkomma alla utan diskriminering. Rätten till skydd mot till exempel sexuella övergrepp och misshandel kan även anses utgöra tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och ska således tillkomma alla utan diskriminering, enligt t.ex. artikel 3 i Europakonventionen och artikel 7 i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter. Detta innebär till exempel att asylsökande och papperslösa kvinnor har lika rätt som bosatta kvinnor till skyddat boende vid hot om våld.

Vi vill därför att kvinnofridslagen i fall som handlar om papperslösa migranter ska ha ett självklart företräde framför Utlänningslagen. Papperslösa kvinnor som utsatts för hot, misshandel, utpressning, trakasserier eller sexuella övergrepp ska fredas och garanteras skydd i samband med anmälan om brott. Papperslösa kvinnor som medverkar i brottsutredning ska beviljas tillfälligt uppehållstillstånd (TUT) så länge förundersökning eller domstolsprocess pågår. Polis och andra myndigheter måste förbjudas att ta brottsutsatta papperslösa kvinnor i förvar eller försöka avvisa dem i samband med att de anmäler övergrepp. Polisen ska inte heller få begagna sig av uppgifter om papperslösa kvinnors uppehälle, om sådana framkommer vid anmälan eller utredning av brott, för att vid senare tillfälle kunna verkställa avvisningar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Sissela Nordling Blanco (FI)

Charlotte Eliasson (FI)

Julia Bahner (FI)

---

¹ Finns på www.unhcr.se eller www.migrationsverket.se